

**REGLEMENTAREA INFRAȚIUNII DE ÎNȘELĂCIUNE ÎN
NOUL COD PENAL, ÎN CONTEXTUL UNOR ASPECTE
DE DREPT COMPARAT**

MIRELA CARMEN IACOB

În contextul situației actuale, elaborarea și adoptarea unui nou Cod penal reprezintă un moment crucial în evoluția legislativă a oricărui stat iar decizia de a se trece la elaborarea unui nou Cod penal reprezintă un corolar al evoluției economico-sociale, dar și a doctrinei și jurisprudenței¹. Neajunsurile existente în actuala reglementare, evidențiate atât de practică, cât și de doctrină, care au determinat o aplicare și interpretare neunitară, uneori lipsită de coerență, a legii penale, cu repercusiuni asupra eficienței și finalității actului de justiție, au impus ca necesară adoptarea unui nou Cod penal, care să corespundă transformărilor care au afectat societatea românească.

Datorită frecvențelor modificări aduse legislației penale, partea specială a Codului penal are încă numeroase inadvertențe, cu lacune și formulări deficitare deși o relativă stabilitate a fost asigurată prin opțiunea legiuitorului de la 1968 de a grupa infracțiunile în două mari categorii: infracțiunile cuprinse în partea specială a Codului penal și cele prevăzute în legile speciale cu dispoziții penale, legi prin care sunt regelementate diferite domenii de activitate; pe de altă parte, există în prezent numeroase suprapuneri de texte, cu abrogări implicite asupra cărora planează incertitudinea.

Cadrul legislativ actual impune necesitatea elaborării unui nou Cod penal în contextul în care modificările aduse Codului începând cu anul 1990 nu au fost în măsură să determine o modificare structurală a reglementării penale române. În aceste condiții, începând din anul 2001 s-a trecut la elaborarea unui nou Cod penal, adoptat de către Parlament prin Legea nr. 301/2004 ca lege modernă, compatibilă cu reglementările similare din alte state europene, însă s-au strecurat atât de multe prevederi neizbutite, lacune și necorelări, imposibil de aplicat în

---

¹ Expunerea de motive a Proiectului noului Cod Penal, 11 iunie 2009, p. 1,
http://www.just.ro/Sections/PrimaPagina_MeniuDreapta/Codulcivilsipenal230609/tabid/1091/language/ro-RO/Default.aspx.

practică². De aceea, noul Cod penal, adoptat prin Legea nr. 286/ 25 iunie 2009 (Monitorul Oficial nr. 510/ 24 iunie 2009) a abrogat dispozițiile Legii nr. 301/2004.

Ceea ce urmărește noul Cod penal- Legea 286 din 2009- este crearea unui cadru legislativ coerent în materie penală, cu evitarea suprapunerilor inutile de norme existente în actualul Cod penal și în legile speciale; simplificarea reglementărilor de drept substanțial, pentru a facilita aplicarea lor unitară și cu celeritate în activitatea organelor judiciare; satisfacerea exigențelor decurgând din principiile fundamentale ale dreptului penal consacrate de Constituție și de pactele și tratatele privitoare la drepturile fundamentale ale omului, la care România este parte; transpunerea în cadrul legislativ penal național a reglementărilor adoptate la nivelul Uniunii Europene; armonizarea dreptului penal material român cu sistemele celorlalte state membre ale Uniunii Europene, ca o premisă a cooperării judiciare în materie penală bazată pe recunoaștere și încredere reciprocă;³ asigurarea previzibilității și predictibilității legii penale, precum și creșterea încrederii generale în actul de justiție penală.

În elaborarea proiectului s-a urmărit atât valorificarea tradiției legislației penale române (cum ar fi prevederile Codului penal din 1936, ce a avut ca sursă de inspirație codul penal italian și Codul penal din Transilvania, de inspirație austriacă), cât și reglementările actuale ale unor sisteme juridice de referință în dreptul penal european, prin prisma unei analize atente a evoluției legislației penale române.

În contextul în care în prezent, reglementările penale cu cea mai largă influență în dreptul european aparțin în continuare spațiului german și italian, membrii comisiei nu s-au raliat opțiunii comisiei de elaborare a Legii nr. 301/2004, care a adoptat modelul francez (abandonat de legiuitorul nostru penal în 1936) ca principală sursă de inspirație pentru reglementările nou introduse, dar nici ignorarea soluțiilor adoptate de alte sisteme europene (dreptul francez, belgian, olandez sau cel al unora dintre țările scandinave), asigurând valorificarea creativă a tradiției naționale concomitent cu realizarea unor reglementări racordate la tendințele actuale ale dreptului penal european.

Potrivit Legii nr. 286 din 2009, normele de incriminare a faptelor contra patrimoniului, ca valoare socială ocrotită indiferent de titular, au fost sistematizate în cinci capitole, ținând seama de situațiile de fapt în care se pot găsi bunurile ca entități patrimoniale, cât și de caracterul sau natura acțiunilor ilicite prin care pot fi modificate aceste situații de fapt: Capitolul I Furtul,

² Hotărâre nr. 1183 din 24/09/2008, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr. 686 din 08/10/2008, pentru aprobarea tezelor prealabile ale proiectului Codului penal.

³ Expunerea de motive a Proiectului noului Cod Penal, p. 3.

Capitolul II Tâlhăria și pirateria, Capitolul III Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii, Capitolul IV Fraudele comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice, Capitolul V Distrugerea și tulburarea de posesie”. Această sistematizare nu reprezintă o premieră pentru legislația penală română, ci o revenire la tradiție: Codul penal de la 1864 sistematiza crimele și delictele proprietății pe 9 secțiuni; Codul penal de la 1936 prevedea crimele și delictele contra patrimoniului în Titlul XIV care cuprindea 4 capitole⁴. În privința infracțiunilor contra patrimoniului se urmărește atât o simplificare a reglementării prin renunțarea la numeroase variante agravate cât și o reconsiderare a limitelor legale de pedeapsă, în vederea readucerii acestora în limite normale.

Soluția clasificării infracțiunilor contra patrimoniului în mai multe categorii este promovată și în codurile penale ale unor țări membre ale Uniunii Europene, cum este cazul Codului penal francez, italian, german sau al Codului penal spaniol.

Spre deosebire de soluția adoptată de actualul Codul penal, trebuie observată opțiunea legiuitorului italian de a împărți, în Codul penal, faptele contra patrimoniului în două categorii: „delicte contra patrimoniului prin violență împotriva bunurilor sau persoanelor” și „delicte împotriva patrimoniului prin înșelăciune”, delimitarea fiind făcută pe criteriul modului de săvârșire a faptelor- prin violență sau prin înșelăciune ori fraudă; infracțiunea de înșelăciune și formele acesteia sunt incriminate în capitolul intitulat „delicte împotriva patrimoniului prin înșelăciune”, în acest fel fiind subliniată importanța acordată incriminării acestor fapte datorită pericolului social sporit.

Clasificarea, devenită tradițională, din legea penală italiană, distinge infracțiunile contra patrimoniului după cum au la bază violența contra persoanei sau asupra lucrurilor ori au la bază fraudă. Această clasificare devenită tradițională a fost preluată de la juriștii evului mediu care făceau deosebirea între faptele contra patrimoniului comise prin violență și cele comise prin fraudă.⁵

Capitolul II intitulat „delicte împotriva patrimoniului prin înșelăciune” din Titlul XIII din Codul penal italian include următoarele fapte: înșelăciunea (art. 640); înșelăciunea calificată pentru obținerea de alocații publice (art. 640 bis); înșelăciune informatică (art. 640 ter); insolvabilitatea frauduloasă (art. 641); distrugerea frauduloasă a bunului propriu și mutilarea frauduloasă a propriei persoane în scopul obținerii prețului unei asigurări (art. 642); înșelăciunea asupra persoanelor incapabile (art. 643); camătă (art. 644); camătă improprie (art. 644

⁴ Idem, p. 28.

⁵ George Antoniu, *Ocotirea penală a patrimoniului în dreptul comparat*, Revista de drept penal nr. 2/2001, p. 125.

bis); fraudă de emigrație (art. 645); abuzul de încredere (art. 646); însușirea bunurilor pierdute sau ajunse din greșeală sau caz fortuit la făptuitor (art. 647); tănuirea (art. 648); spălarea banilor (art. 648 bis) și folosirea banilor, bunurilor sau foloaselor de proveniență ilicită (art. 648 ter)⁶.

Potrivit art. 640 din Codul penal italian, înșelăciunea constă în fapta celui care prin diferite manopere frauduloase induce pe altul în eroare pentru a-și procura lui sau altuia un profit injust, producând o daună altei persoane.

Doctrina italiană subliniază că tendința legislației moderne este de a apropia înșelăciunea cu relevanță penală de cea civilă (care putea exista chiar prin simpla minciună a făptuitorului sau prin orice mijloc de a amăgi victima); instanțele italiene admit în prezent că există infracțiunea de înșelăciune chiar cu privire la orice acte de natură să inducă în eroare sau să surprindă buna-credință a altuia (nu se mai pretinde ca simpla minciună să fie însoțită de manevre frauduloase care să consolideze afirmațiile mincinoase), fiind suficientă simpla minciună înșelătoare sprijinită pe argumente adecvate. Nu este suficientă însă o simplă tăcere, chiar dacă făptuitorul avea obligația juridică de a informa, nici exploatarea unei stări anterioare de eroare, nici o minciună neînsoțită de argumente înșelătoare⁷.

Soluția actuală a legiuitorului român de a cuprinde într-un singur titlu toate infracțiunile contra patrimoniului nu este promovată nici de Codul penal francez, care incriminează faptele contra patrimoniului în Cartea a III-a „Crime și delictă contra bunurilor”, care cuprinde două titluri, titlul I „Însușirea frauduloasă de bunuri” și titlul II „Alte atingeri aduse bunurilor”, fiecare structurate pe 4 capitole; infracțiunea de înșelăciune este incriminată în primul titlu (art. 313-1 - art. 312-2), existând incriminări distincte pentru infracțiunile înrudite cu aceasta (art. 312-5 - art. 312-6-1).

Potrivit legii penale franceze, comite infracțiunea de înșelăciune (escroquerie) acela care, fie prin folosirea unui nume fals sau a unei calități false, fie abuzând de o calitate adevărată, fie prin folosirea de manopere frauduloase, înșeală o persoană fizică sau juridică determinând-o ca, în prejudiciul său ori a unui terț, să remită bani, valori sau un bun, oricare ar fi, să-i presteze un serviciu sau să consimtă la un act referitor la o obligație sau o descărcare. În viziunea doctrinei franceze, art. 313 din noul Cod penal care incriminează înșelăciunea în forma simplă, deși nu mai reproduce ipotezele existente în reglementarea anterioară (art. 405), acestea sunt subînțelese ca scopuri ale acțiunii de înșelăciune și anume pentru a convinge victima asupra existenței unei

⁶ Ilie Pascu, *Infracțiunile contra patrimoniului. Drept comparat*, Revista de drept penal nr. 1/2007, p. 146-147.

⁷ G. Antoniu, *op. cit.*, p. 135.

întreprinderi care în realitate nu există, pentru a convinge victima asupra existenței unor puteri sau a unui credit imaginar, sau pentru a face să se nască speranța unui succes sau teama de un accident sau producerea oricărui alt eveniment himeric⁸.

Nici Codul penal german nu împărtășește soluția actuală a legiuitorului român de a cuprinde într-un singur titlu toate infracțiunile contra patrimoniului, ci alege soluția de a grupa incriminările privind faptele contra patrimoniului pe mai multe secțiuni (cum sunt secțiunea 19 „Furtul și sustragerea”, secțiunea 20 „Tălhăria și șantajul”, secțiunea 22 „înșelăciunea și abuzul de încredere”, secțiunea 25 „Infracțiuni comise în interes personal”, secțiunea 27 „Distrugearea de bunuri”). Datorită importanței acordate și a consecințelor grave provocate, pentru infracțiunea de înșelăciune legiuitorul german a consacrat o secțiune distinctă, intitulată „înșelăciunea și abuzul de încredere” din care fac parte următoarele fapte: înșelăciunea (art. 263), înșelăciunea prin intermediul computerului (art. 264), înșelăciunea privind subvențiile (art. 264); înșelăciunea privind investițiile de capital (art. 264 a), infracțiunile privind asigurările (art. 265), obținerea prin înșelăciune a unui serviciu (art. 265 a), înșelăciunea privind creditele (art. 265 b), abuzul de încredere (art. 266), reținerea fără drept și însușirea salariilor (art. 266 a) și folosirea abuzivă a carnetelor de cecuri și cărților de credit (art. 266 b).

Potrivit art. 263 din legea penală germană, comite infracțiunea de înșelăciune acela care, în scopul obținerii pentru sine sau altul a unui folos patrimonial ilicit, prejudiciază patrimoniul altuia inducându-l sau menținându-l în eroare prin crearea unor reprezentări false sau prin denaturarea și nesocotirea faptelor reale, iar pedeapsa este închisoarea până la 5 ani sau amendă⁹.

Codul penal spaniol incriminează faptele contra patrimoniului împreună cu cele împotriva ordinii socio-economice în Titlul XIII și le sistematizează pe 14 capitole; în Capitolul I este incriminat furtul (art. 234-236); în Capitolul II, furtul cu folosirea forței (art. 237-242); în Capitolul III, extorcarea (art. 243); în Capitolul IV, furtul și sustragerea de vehicule în vederea utilizării (art. 244); în Capitolul V, uzurparea (art. 245); în Capitolul VI, fraudă, care include: înșelăciunea (art. 248-251), însușirea necuvenită (art. 252), fraudarea fluidului energetic sau a altora analoage (art. 255); în Capitolul VII este incriminată insolvabilitatea pedepsibilă (art. 257-261); în Capitolul VIII, denaturarea prețului în cadrul concursurilor și licitațiilor publice (art. 262); în Capitolul IX, cauzarea de daune (art. 263-267), Capitolul X, cuprinde dispoziții comune (art.

---

⁸ Idem, p. 143.

⁹ Idem, p. 158.

268-269); în Capitolul XI, sunt incriminate faptele privind proprietatea intelectuală și industrială, piața și consumatorii, în care se includ: delictе privind proprietatea intelectuală (art. 270-272), delictе privind proprietatea industrială (art. 273-277), delictе privind piața și consumatorii (art. 278-286), în Capitolul XII, sustragerea unui bun public de utilitate socială sau culturală (art. 289); în Capitolul XIII, delictе privind societățile (art. 290-297) și în Capitolul XIV, tăinuirea și spălarea banilor (art. 298).¹⁰

Codul penal model american enumera sub titlul „Infracțiuni contra proprietății” toate incriminările care au ca obiect juridic relațiile sociale privitoare la proprietate, acestea fiind grupate pe mai multe categorii: infracțiuni de distrugere a bunurilor aparținând altei persoane (art. 220.1, art. 220.2 și art. 220.3), faptele de spargere (burglary) și de pătrundere ilicită (art. 221), tâlhăria (robbery, art. 222.1), furtul și infracțiunile corelative acestuia (art. 223), faptele de contrafacere (forgery) și alte activități frauduloase (art.224).¹¹ Prin această ultimă categorie, din care face parte, de exemplu, art. 224.14 care incriminează fapta aceluia care, prin amăgire, determină pe altul să semneze orice document de natură să influențeze sau cu scopul de a influența interesele bănești ale unei persoane, dar și prin celelalte texte care sancționează diferite forme de procedee frauduloase, legiuitorul american a urmărit incriminarea acelor fapte realizate prin fraudă sau amăgire.

Spre deosebire de modul de reglementare din Codul penal în vigoare, în Legea nr. 286 din 2009, în cadrul infracțiunilor contra patrimoniului sunt incriminate, în mod distinct, în Capitolul III intitulat “*Infracțiuni contra patrimoniului prin nesocotirea încrederii*”, acele fapte contra patrimoniului care se savăresc prin nesocotirea încrederii, categorie în care au fost incluse, în primul rând, faptele incriminate în Codul penal în vigoare cum sunt: abuzul de încredere, gestiunea frauduloasă, însușirea bunului găsit și înșelăciunea. În același timp, la acestea au fost adăugate și alte fapte împotriva patrimoniului ale căror acțiuni ilicite se întemeiază pe nesocotirea încrederii și anume: abuzul de încredere prin fraudarea creditorilor, înșelăciunea privind asigurările, deturnarea licitațiilor publice și exploatarea patrimonială a unei persoane vulnerabile, dar și infracțiunile bancrută simplă și bancrută frauduloasă preluate din legislația specială, datorita opțiunii legiuitorului de a cuprinde în cod unele dintre actualele incriminări din legile speciale.

Deși inițial au fost aduse în acest capitol și infracțiunile de înșelăciune la măsurătoare, respectiv înșelăciunea privind calitatea mărfurilor care, în Codul

---

¹⁰ I. Pascu, *op.cit.*, p. 148.

¹¹ G. Antoniu, *op.cit.*, p. 159-167.

penal în vigoare, sunt prevăzute în Titlul VIII “Infracțiuni la regimul stabilit pentru anumite activități economice”, ulterior s-a renunțat la această variantă. Faptul că acestea nu au fost prevăzute în mod distinct cadrul unui alt titlu din Legea 286, conduce la concluzia că faptele care cad sub incidența acestor incriminări vor fi sancționate în contextul infracțiunii de înșelăciune, în reglementarea sa cuprinzătoare din art. 244; se poate considera că astfel se renunță la opțiunea legiuitorului de a incrimina în mod autonom aceste forme distincte ale înșelăciunii și, astfel, își pierde din actualitate necesitatea delimitării infracțiunii de înșelăciune față de de înșelăciune la măsurătoare, respectiv înșelăciunea privind calitatea mărfurilor.

La prima categorie de fapte (cele prevăzute și în Codul penal în vigoare), au fost operate și unele modificări, menite a pune textele în situația de a răspunde mai bine necesității reprimării unor modalități de comitere a respectivelor fapte, evidențiate de practica judiciară.

La infracțiunea de înșelăciune¹², reglementată în noul Cod penal la articolul 244, putem observa că incriminarea reținută a primit o redactare mai generală și, în același timp, mai cuprinzătoare, prin aceea că legiuitorul a ținut să circumscrie această sferă a infracțiunii de înșelăciune tuturor acelor fapte care presupun inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial injust, cu imediata consecință a păgubirii acestei persoane. Opțiunea legiuitorului a fost aceea de a renunța la incriminarea în mod separat în cadrul articolului 215 atât a formei speciale de înșelăciune în convenții (art. 215 alin. 3) cât și a înșelăciunii prin emiterea de cecuri fără acoperire (art. 215 alin. 4) existente în actuala reglementare, motivat de faptul că o enumerare a unor situații particularizate prin contextul săvârșirii faptei ar crea riscul omiterii altor situații, la fel de importante. Prin această opțiune a legiuitorului nu trebuie să înțelegem ca aceste forme speciale și-au pierdut din importanță sau actualitate, ci trebuie să avem în vedere faptul că ele vor face obiectul tragerii la răspundere penală în contextul art. 244, ca înșelăciune, în redactarea sa cuprinzătoare, datorită creșterii, în condițiile vieții moderne, a formelor și metodelor de agresiune a patrimoniului.

---

¹² Art. 244 din Legea 286/2009 “Înșelăciunea: (1) Inducerea în eroare a unei persoane prin prezentarea ca adevărată a unei fapte mincinoase sau ca mincinoasă a unei fapte adevărate, în scopul de a obține pentru sine sau pentru altul un folos patrimonial injust și dacă s-a pricinuit o pagubă, se pedepsește cu închisoare de la 6 luni la 3 ani. (2) Înșelăciunea săvârșită prin folosirea de nume sau calități mincinoase ori de alte mijloace frauduloase se pedepsește cu închisoare de la unu la 5 ani. Dacă mijlocul fraudulos constituie prin el însuși o infracțiune, se aplică regulile privind concursul de infracțiuni. (3) Împăcarea înlătură răspunderea penală.”

Se revine astfel la modelul îmbrățișat de Codul penal de la 1968, în forma sa inițial adoptată, potrivit căruia infracțiunea de înșelăciune prin cecuri, nu a mai fost prevăzută în mod separat, considerându-se că ea constituie o înșelăciune și poate fi sancționată ca atare.

Un argument în plus este acela că noile incriminări referitoare la înșelăciunea privind asigurările, deturnarea licitațiilor publice și exploatarea patrimonială a unei persoane vulnerabile, deși reprezintă forme speciale de înșelăciune, reglementarea lor separată este justificată în contextul realității sociale, fiind necesară riguroasa individualizare și sancționare a acestor fapte care au devenit din ce în ce mai frecvente în ultimii ani.

Conform art. 245, înșelăciunea privind asigurările constă în distrugerea, degradarea, aducerea în stare de neîntrebuințare, ascunderea sau înstrăinarea unui bun asigurat împotriva distrugerii, degradării, uzurii, pierderii sau furtului, în scopul de a obține, pentru sine sau pentru altul, suma asigurată; alin. 2 incriminează fapta persoanei care, în scopul prevăzut în alineatul precedent, simulează, își cauzează sau agravează leziuni sau vătămări corporale produse de un risc asigurat.

Astfel, în ceea ce privește *înșelăciunea privind asigurările*, ca variantă de specie a infracțiunii de înșelăciune, expunerea de motive remarcă faptul că, în condițiile dezvoltării susținute a pieței asigurărilor, a creșterii numărului și ponderii asigurărilor obligatorii, a crescut și tentația unor persoane de a fraudă asigurătorii în scopul obținerii unor foloase patrimoniale injuste. Incriminări similare se găsesc și în art. 642 C. pen. italian (înșelăciunea în asigurări contra accidentelor, care constă în fapta celui care, pentru a obține pentru sine sau altul suma convenită ca urmare a unei asigurări contra accidentelor, distruge, risipește, degradează sau ascunde lucruri din proprietatea sa, ori își provoacă o leziune personală sau agravează leziunea personală produsă de accident), art. 219 C. pen. portughez, § 272 C. pen. norvegian etc.

Se poate afirma că înșelăciunea privind asigurările reprezintă o sancționare ca infracțiune distinctă a tentativei la infracțiunea de înșelăciune, comisă într-un caz special, faptă a cărei consumare nu este condiționată de producerea unui rezultat material constând într-o pagubă; astfel „tentativa” ajunge să fie sancționată între limite mai mari (închisoare de la unu la 5 ani- art. 245 al. 1) decât faptul consumat (închisoare de la 6 luni la 3 ani- art. 244 al. 1)¹³.

De asemenea, s-a propus reglementarea celor două forme de înșelăciune privind asigurările ca circumstanțe agravante ale faptei de înșelăciune, deoarece

---

¹³ Observațiile Parchetului de pe lângă Înalta Curte de Casație și Justiție cu privire la proiectul Codului Penal, http://www.mpublic.ro/Cp/observatii_piccj_cp.pdf, paragraf 23 b.

acestea reprezintă o incriminare specială a tentativei la infracțiunea agravată de înșelăciune, săvârșită în domeniul asigurărilor, faptă reglementată însă ca infracțiune de pericol. S-a pus problema încadrării juridice pe care o poate primi fapta în ipoteza în care acțiunile descrise de norma de incriminare din art. 245 au produs și un rezultat constând într-o pagubă echivalentă folosului patrimonial urmărit, putând exista controverse dacă fapta constituie fie înșelăciunea din art. 245, reglementarea acoperind ambele ipoteze, fie infracțiunea prevăzută de alin. 2 al art. 244, privind fapta consumată¹⁴.

Potrivit art. 246 deturnarea licitațiilor publice constă în fapta de a îndepărta, prin constrângere sau corupere, un participant de la o licitație publică, ori înțelegerea între participanți pentru a denatura prețul de adjudecare.

În ceea ce privește *deturnarea licitațiilor publice*, practica ultimilor ani a demonstrat că, nu în puține cazuri, participanții la o licitație publică au recurs a diferite manopere frauduloase, în scopul îndepărtării de la licitație a unor potențiali participanți, alterând astfel prețul de adjudecare. Faptele de această natură sunt incriminate și de alte legislații, cum este cazul art.313-6 C. pen. francez, art.230 C. pen. portughez, art.262 C. pen. spaniol¹⁵.

Ministerul Public a propus majorarea limitelor de pedeapsă, având în vedere gradul de pericol social abstract al faptei și importanța valorilor sociale protejate, astfel încât fapta să fie sancționată cu închisoare de la 2-7 ani, în loc de sancțiunea cu închisoare de la unu la 5 ani.¹⁶

Potrivit art. 247, exploatarea patrimonială a unei persoane vulnerabile constă în fapta creditorului care, cu ocazia dării cu împrumut de bani sau bunuri, profitând de starea de vădită vulnerabilitate a debitorului, datorată vârstei, stării de sănătate, infirmității, ori relației de dependență în care debitorul se află față de el, îl face să constituie sau să transmită, pentru sine sau pentru altul, un drept real ori de creanță de valoare vădit disproporționată față de această prestație; alin. 2 sancționează, ca formă agravată, punerea unei persoane în stare de vădită vulnerabilitate prin provocarea unei intoxicații cu alcool sau substanțe psihoactive în scopul de a o determina să consimtă la constituirea sau transmiterea unui drept real ori de creanță sau să renunțe la un drept, dacă s-a produs o pagubă.

Prin incriminarea *exploatării patrimoniale a unei persoane vulnerabile* se dorește reprimarea unor fapte care au proliferat în ultimii ani și care au produs uneori consecințe sociale devastatoare pentru persoanele care le-au căzut victimă, fiind aproape zilnic semnalate în presă cazuri ale unor persoane în

¹⁴ Observațiile Parchetului ..., paragraf 24.

¹⁵ Expunerea de motive a Proiectului noului Cod Penal, p. 30.

¹⁶ Observațiile Parchetului ..., paragraf 27.

vârstă sau cu o stare de sănătate precară care au ajuns să își piardă locuințele în urma unor asemenea înțelegeri patrimoniale disproporționate. Acest gen de fapte sunt incriminate în majoritate legislațiilor europene: art.157 C. pen. elvețian, art.226 C. pen. portughez, care au inspirat redactarea textului din proiect, dar și art.644 C. pen. italian, art.313-4 C. pen. francez, § 295 C. pen. norvegian¹⁷.

În privința faptelor de înșelăciune, o multiplicare a variantelor de incriminare nu va conduce la o reducere a fenomenului în acest domeniu, dar va realiza o mai riguroasă individualizare legală a pedepselor în raport cu pericolul social diferit al faptelor și, implicit, o mai bună corelare a normelor de incriminare cu realitatea vieții sociale într-un stat democratic și în care funcționează economia de piață.

Spre deosebire de situația actuală, în dispozițiile articolului 244 din noul Cod penal este menținută, ca formă agravată, doar înșelăciunea săvârșită prin folosirea de nume sau calități mincinoase ori de alte mijloace frauduloase, renunțându-se la forma agravată a infracțiunii din art. 215 alin. 5 din actuala reglementare- fapta de înșelăciune care a avut consecințe deosebit de grave.

În același timp, ca element de noutate sub aspect procesual, în cazul infracțiunii de înșelăciune s-a prevăzut că împăcarea înlătură răspunderea penală, aspect pe care îl regăsim și în cazul înșelăciunii privind asigurările.

Trebuie avut în vedere faptul că Ministerul Public a propus modificarea art. 244 alin. 3 astfel încât condiția plângerii prealabile să fie prevăzută doar la ipotezele reglementate de alin. 1 deoarece caracterul agravat al faptei incriminate prin dispozițiile alin. 2 impune exercitarea din oficiu a acțiunii penale, dar și pentru aceea că în cazul unui concurs de infracțiuni, se poate ajunge la situația nefirească prin care făptuitorul este sancționat doar pentru infracțiunea mijloc, în timp ce infracțiunea scop, înșelăciunea, mai gravă, rămâne nesancționată prin retragerea plângerii prealabile¹⁸.

Normele legii penale și mecanismul procedural al punerii lor în mișcare ar trebui configurate juridic cu o astfel de claritate și eliberate de orice fel de literaturizare sau elemente ambigue ori incerte, încât mesajul lor să fie, în aceeași măsură, ferm și exact, perceput astfel de destinatarii legii chiar înainte de săvârșirea infracțiunii. Noul cod trebuie să asigure, în esență, o reacție socială mai eficace la fenomenul criminalității, fără a lăsa virtualului infractor nici o speranță în ce privește evitarea răspunderii penale și valorificarea rezultatelor obținute prin săvârșirea infracțiunii.¹⁹

¹⁷ Expunerea de motive a Proiectului noului Cod Penal, p. 30.

¹⁸ Observațiile Parchetului ..., paragraf 23 a.

¹⁹ Iulian Poenaru, *Elaborarea noilor Coduri penale*, Revista Dreptul, Nr. 6/2001, p. 61.

În contextul în care elaborarea unui nou Cod, ca prioritate legislativă, reprezintă o concluzie logică care întărește ideea că actualul cod penal, oricâte completări sau modificări i s-ar aduce, rămâne expresia unei alte perioade istorice decât cea pe care România o străbate în prezent, trebuie avut în vedere faptul că respectul față de patrimoniu nu înseamnă numai recunoașterea acestuia, ci asigurarea unei protecții efective și prompte, inclusiv prin incriminarea acelor fapte menite să înșele încrederea participanților la raporturile juridice.

